

T.C.

**DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU**

Esas No : 2011/1119

Karar No : 2014/2809

Temyiz Eden (Davacı) : Coca-Cola Satış ve Dağıtım A.Ş.
Vekilleri : Av Gökçe Ünal, Av. A. Kadir Bayazıt
Paris Cad. NO: 12/2 - A.Ayrancı/ANKARA

REKABET KURUMU
Tarih : 22.10.2014
Sayı : 5977

Karşı Taraf (Davalı) : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok - Bilkent/ANKARA

Vekili : Av. Nagehan Özseyhan - aynı adreste

İstemin Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesinin 25/01/2011 günlü, E: 2008/2682, K: 2011/243 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması, davacı tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Şehnaz Gençay Karabulut

Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; kolalı/gazlı içecek pazarında hem ev kanalında, hem de yerinde tüketim kanalında hâkim durumda olduğu tespit edilen davacı şirketin nihaî satış noktalarıyla yaptığı münhasır anlaşmaların, teşebbüsün pazar payı itibarıyla, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2. maddesi uyarınca grup muafiyetinden yararlanamayacağına, yine davacı şirketin ve/veya bayilerinin satış noktalarıyla imza ettikleri sözleşmelerin ve sözleşmelerde yer alan münhasırlık şartlarının ve fiilen münhasırlığa yol açan bedelsiz ürün, indirim, kota, dolap münhasırlığı gibi uygulamaların, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarıyla bağdaşmaz etkilere sahip olduğuna, dolayısıyla anılan sözleşmelere ve/veya uygulamalara bireysel muafiyet tanınamayacağına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 10/09/2007 günlü, 07-70/864-327 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Onüçüncü Dairesinin 25/01/2011 günlü, E: 2008/2682, K: 2011/243 sayılı kararıyla; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4., 5., 13. ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin 6. maddesinin birinci fıkrasının birlikte incelenip değerlendirilmesinden; Yasanın 5. maddesinde sayılan şartların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarına Yasanın 4. maddesinin getirdiği yasaktan muafiyet tanınabileceği; Kurul'un yine şartların gerçekleşmesi halinde belirli konulardaki anlaşma türlerine çıkaracağı tebliğlerle muafiyet tanıma yetkisinin bulunduğu; kararın alınmasına esas teşkil eden herhangi bir olayda değişiklik olması, karara bağlanan şartların veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi, kararın söz konusu anlaşma hakkında yanlış veya eksik bilgiye dayanarak verilmiş olması hallerinde de, muafiyet ve menfi tespit kararlarının geri alınabileceği ya da tarafların belirli davranışlarının yasaklanabileceği sonucuna ulaşıldığı; öte yandan, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin, 25/05/2007 günlü, 26532 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2/2 maddesinde; "Bu Tebliğ ile sağlanan muafiyet, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazar payının % 40'ı aşmaması

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/1119

Karar No : 2014/2809

durumunda uygulanır." hükmünün getirildiği, geçici 2. maddesinde ise; "2007/2 sayılı Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihte 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanmakta olan, ancak 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2 nci maddesinde öngörülen kapsamın dışında kalan anlaşmaların bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde 4054 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde düzenlenen şartlara uygunluğunun sağlanması gerekir. Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz." hükmüne yer verildiği; olayda, davacı şirketin ana dağıtım firmaları olan; Mepa Meşrubat Pazarlama Dağıtım ve Ticaret A.Ş. (MEPA), Meda Meşrubat Dağıtım ve Ticaret A.Ş.(MEDA), Özdağ Dağıtım Pazarlama İthalat İhracat A.Ş. (ÖZDAĞ), Öz-Pa Pazarlama ve Ticaret A.Ş. (ÖZPA)'nın "menfi tespit" talebi üzerine, Rekabet Kurulu'nun 04/07/2000 günlü, 00-25/260-142 sayılı kararıyla; "Eski dağıtım ve satınalma anlaşmalarının yerine yürürlüğe giren ve 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit talep edilen yeni dağıtım ve satınalma anlaşmalarına, bu Kanun'un 4. maddesine aykırı hükümler içermeleri nedeniyle, menfi tespit belgesi verilemeyeceğine; MEPA, MEDA, ÖZPA ve ÖZDAĞ ile bayiler arasında yapılan "Bayilik Sözleşmesi"nin eki niteliğindeki "Bayilik Bölge Tanım Belgesi"nde yer alan "Bayi bu maddede belirtilen bölge dışına satış yapamaz." ifadesinin kaldırılması halinde 1997/3 sayılı "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine; öngörülen bu uyarılmanın yerine getirilebilmesi için, kararın tebliğinden itibaren taraflara 45 gün süre verilmesine ve bu süre içinde aykırılığın giderildiğinin Kuruma tevsik edilmesine, aksi takdirde anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca geçersiz sayılacağına, öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve 16. ve 17. maddeler uyarınca işlem yapılacağına ilgili taraflara bildirilmesine; MEPA, MEDA, ÖZPA VE ÖZDAĞ ile bu firmalar tarafından atanan herhangi bir bayinin bölgesi dışında faaliyet gösteren perakendeci teşebbüsler arasında yapılan "Satış Miktarına Bağlı Süreli/Zaman Süreli Direkt Satış Noktası Sözleşmesi"nin 1997/4 sayılı "Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında sağlanan muafiyetten yararlandığına; MEPA, MEDA, ÖZPA ve ÖZDAĞ ile bu firmaların atadıkları bayilerin bölgelerinde faaliyet göstermekte olan perakendeci teşebbüsler arasında yapılan "Bayilik Bölgesi Miktarına Bağlı Süreli/Zaman Süreli Direkt Satış Noktası Sözleşmesi"nin 1997/4 "Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında sağlanan muafiyetten yararlandığına" karar verildiği; 14/07/2002 tarihinde yürürlüğe giren 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği hükümlerinden de yararlanan sözleşmelere ilişkin olarak, Rekabet Kurulu'nun 13/05/2004 günlü, 04-34/399-M sayılı kararı ile, davacı şirketin satış sistemi içinde yer alan ve münhasırlık içeren sözleşmelerinin, sözleşme konusu tüm ürünleri kapsayacak şekilde ve 2002/2 sayılı Tebliğ çerçevesinde incelenmesine, Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanıyor olsa bile Tebliğ'in "Muafiyetin Geri Alınması" başlıklı 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesine karar verildiği; bu karar üzerine 4054 sayılı Kanunun 4., 5. ve 13. maddeleri çerçevesinde yapılan inceleme ve araştırmalar sonucu düzenlenen 21/04/2006 günlü, ön inceleme raporunda; davacı şirketin inceleme yapıldığı dönemde, gazlı içeceklerdeki pazar payının sürekli olarak %50'nin üzerinde, kolalı içeceklerde ise, aynı dönemde sürekli %60'ın üzerinde olduğu, ev kanalına bakıldığında, davacı şirketin gazlı içeceklerdeki payının %60'ın üzerinde olduğu, kolalı içeceklerdeki payının ise %70'lere vardığı, bu oranların piyasadaki en yakın rakibininin 2-3 katı civarında olduğu, bu şekilde teşebbüsün mutlak ve görelî anlamda yüksek pazar paylarına sahip olması, marka bilinirliği ve marka imajının yüksek olmasının ürününe perakende satış noktaları açısından bulundurulması zorunlu ürün niteliği kazandırması, böyle bir marka gücünün oluşturulmasını ve sürmesini sağlayan yüksek reklam harcamaları,

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/1119

Karar No : 2014/2809

bu harcamalara katlanmayı mümkün kılan finansal güç, portföy gücü ve bu gücün satış kanallarına girmedeki önemi, yaygın dağıtım ağıyla birlikte yüksek bulunurluk oranına ulaşabilmesi, markasından kaynaklanan güçle gerek rakipleri, gerekse de müşterileri karşısında avantajlı konumda bulunması vb. unsurları dikkate alındığında, gazlı/kolalı içecekler pazarlarının önemli giriş engelleri bulunan pazarlar olduğu ve bu pazarlarda davacı şirketin hâkim durumda olduğu, 2003 yılında Ülker'in kolalı/gazlı içecek pazarına girişinin, portföy gücünden kaynaklanan istisnai bir durum olduğu kanaatine varıldığı, nitekim Ülker'in yerinde tüketim kanalındaki bulunurluk oranının çok düşük olmasının pazardaki giriş engellerinin pazar yapısını ciddi bir şekilde etkilediğini gösterdiği, bunun yanısıra, her bir teşebbüsün kapama (satış noktasını bağlama) oranları açısından değerlendirildiğinde, teşebbüslerden elde edilen veriler doğrultusunda, davacı şirketin geleneksel kanaldaki bağlama oranının, salt münhasır sözleşmelere bakıldığında %20,7 iken, fiili münhasırlık eklendiğinde bu oranın %34,1'e (en yakın rakibi Pepsi'nin %7,8) çıktığı, yerinde tüketim kanalındaki bağlama oranının ise sırasıyla %23 ve %31 (Pepsi'nin %25) seviyesinde olduğu, dolayısıyla pazardaki münhasırlık anlaşmalarının ve fiili münhasırlığa yol açan uygulamaların rekabeti olumsuz yönde etkilediği ve mevcut durumda giriş engeli olan pazarda bu tip engelleri arttırdığı hususlarına yer verildiği; öte yandan, davacı şirketin münhasırlık içeren anlaşmalarının imza edildikleri dönemde 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden faydalandığı, inceleme dönemi sonuçlandıktan sonra 2002/2 sayılı Tebliğ'de değişiklik yapan ve 01/07/2004 tarihinde yürürlüğe giren 2007/2 sayılı Tebliğ ile %40 ve üzerinde pazar payına sahip teşebbüslerin yaptıkları dikey anlaşmaların grup muafiyeti kapsamından çıkmış olması sebebiyle, kolalı/gazlı içecek pazarlarındaki (ev kanalı ve yerinde tüketim kanalı) payı %40'lık eşğin üzerinde olan davacı şirketin 01/07/2007 tarihi itibarıyla grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı saptanan anlaşmalarının Kanun'un 5. maddesi uyarınca bireysel muafiyetten yararlanıp yararlanmayacağı değerlendirilmesi sonucu; sözleşmelerin kısa süreli olmasına rağmen davacı şirketin rakipleri aleyhine bir bilgi asimetrisine yol açtığı, bu avantaj sayesinde, satış noktalarının fiili olarak sözleşmede belirlenen süreden daha fazla davacı şirketle çalışmasının sağlandığı, anlaşmalardaki münhasırlığa ilişkin hükümlerin davacı şirketin pazardaki hâkim durumunu aktif ve potansiyel rakiplerine karşı güçlendirdiği, dolayısıyla pazardaki rekabeti azalttığı, ayrıca bu anlaşmaların mağaza içi rekabetin ortadan kalkmasına yol açarak, tüketicinin tercih yapabileceği alternatifleri sınırlandırdığı ve münhasırlığın devam etmesi durumunda rekabetin daha az teşebbüs arasında yaşanmasından dolayı pahalılık etkisi olabileceği, öte yandan, pazarı kapama oranları da dikkate alındığında rekabeti çok önemli derecede kısıtlayıcı nitelikte olduğu, teknolojik ve ekonomik iyileşme veya gelişme ve tüketiciye fayda da sağlamadığı, buna karşın rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olan ve Kanun'un 5. maddesinde yer alan koşulların hiçbirisini karşılamadığı anlaşılan münhasırlık içeren ve grup muafiyetinden yararlanamayan bu anlaşmalara bireysel muafiyet de tanınmayacağı sonucuna varıldığı; dolayısıyla, kolalı/gazlı içecek pazarında hem ev kanalında, hem de yerinde tüketim kanalında hâkim durumda olduğu tespit edilen davacı şirketin nihaî satış noktalarıyla yaptığı münhasır anlaşmaların, teşebbüsün pazar payı itibarıyla, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2. maddesi uyarınca grup muafiyetinden yararlanamayacağına, yine davacı şirketin ve/veya bayilerinin satış noktalarıyla imza ettikleri sözleşmelerin ve sözleşmelerde yer alan münhasırlık şartlarının ve fiilen münhasırlığa yol açan bedelsiz ürün, indirim, kota, dolap münhasırlığı gibi uygulamaların, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarıyla bağdaşmaz etkilere sahip olduğuna, dolayısıyla anılan sözleşmelere ve/veya uygulamalara bireysel muafiyet tanınmayacağına karar verildiği; her ne kadar Rekabet Kurulu'nun 13/05/2004 günlü, 04-34/399-M sayılı kararı ile, davacı şirketin satış sistemi içinde yer alan ve 2002/2 sayılı

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/1119

Karar No : 2014/2809

Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanan münhasırlık içeren sözleşmelerinin, Tebliğ'in "Muafiyetin Geri Alınması" başlıklı 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesine karar verilmiş ve bu karar üzerine 4054 sayılı Kanununun 4., 5. ve 13. maddeleri çerçevesinde inceleme yapılmış olsa da, davacı şirket hakkında başlatılan bu inceleme sonuçlandıktan sonra ancak karar verilmeden önce, 2007/2 sayılı Tebliğ ile 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde meydana gelen değişiklik uyarınca, davacı şirketin kolalı/gazlı içecek pazarında %40'ın üzerinde pazar payı dikkate alındığında, 01/07/2007 tarihinden itibaren 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamı dışına çıktığı tespit edilen münhasırlık içeren söz konusu sözleşmeleri ile fiili münhasırlığa yol açan uygulamaları hakkında bireysel muafiyet tanınıp tanınmayacağına ilişkin olarak yapılan değerlendirme sonucu, söz konusu sözleşmeler ve uygulamaların ürünün tüketiciye ulaştırılması yahut sunulmasında objektif bir gereklilik olarak ortaya çıkmadığı, davacı şirketin hâkim durumda bulunmasının pazardaki rekabeti azalttığı, mağaza içi rekabeti azaltması nedeniyle tüketicilerin karşılaştıkları seçenekleri azalttığı, pazarı kapama oranlarının yüksek olması nedeniyle, pazarın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırdığı, ayrıca, teknolojik ve ekonomik gelişme de sağlamadığı bu haliyle Kanun'un 5. maddesindeki koşulların hiç birisini taşımadığından, tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı; davacı şirket tarafından, Kurul'un grup muafiyetini geri alırken, tarafların yazılı ve/veya sözlü görüşlerini almasının zorunlu olduğu, bu kapsamda kararda taraf olarak belirtilen satış noktalarının görüşü alınmadan verilen kararın usule aykırı olduğu iddia edilmiş ise de, yukarıda da belirtildiği üzere, incelemenin 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanan münhasırlık içeren sözleşmelerinin, Tebliğ'in "Muafiyetin Geri Alınması" başlıklı 6. maddesi kapsamında değerlendirilmek üzere ve 4054 sayılı Kanununun 4., 5. ve 13. Maddeleri çerçevesinde yapılmış olmasına rağmen, inceleme sonuçlandıktan sonra ancak karar verilmesinden önce, 2007/2 sayılı Tebliğ ile yapılan değişiklikle grup muafiyeti rejiminde temel değişikliklere gidilerek pazar payı %40'ın üzerinde olan teşebbüslerin grup muafiyetinden yararlanamayacağı hükmünün getirilmiş olması karşısında, verilen kararın; kolalı/gazlı içecek pazarında ev ve yerinde tüketim kanallarında hâkim durumda olan davacı şirketin münhasırlık sözleşmelerine 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinin, Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınmasına ilişkin değil, bu sözleşmelerin yine aynı Tebliğ'in 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2. maddesi uyarınca muafiyet kapsamı dışına çıktığının tespitine ve bu sözleşmelere ve fiili münhasırlığa yol açan uygulamalara, Kanun'un 5. maddesi uyarınca yapılan değerlendirme sonucu, aranan koşulları da sağlamadığı için, bireysel muafiyet tanınamayacağına ilişkin olduğu; öte yandan, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 6. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, Kurul'un grup muafiyetinin geri alınmasına karar vermeden önce taraflardan görüş alma zorunluluğunun, 2007/2 sayılı Tebliğ ile kaldırıldığı, kaldı ki, 2002/2 sayılı Tebliğ'in değişiklik öncesi 6. maddesinin 1. fıkrasındaki görüş alma zorunluluğunun, Kurul'a kararda taraf konumunda bulunan teşebbüslerin tamamına yazı göndererek görüşlerini talep etme yükümlülüğü getirmediği ve Tebliğ'in "Muafiyetin Geri Alınması" başlıklı 6. maddesi kapsamında yapılan inceleme sırasında, 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişiklik öncesi 6. maddesinin 1. fıkrasının gereği yerine getirilerek, davacı şirketten ve 92 adet dağıtıcısından yazılı görüş istendiği, davacı şirketin talebi üzerine sözlü görüşünün de alındığı, ayrıca zorunluluk bulunmamasına rağmen daha sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için, anlaşmanın tarafı olmasa da verilecek karardan etkilenebilecek olan ve davacı şirketle aynı sektörde bulunan diğer tüm teşebbüslerden de inceleme konusu anlaşma ve uygulamalar hakkında yazılı görüş istendiği, bunlardan 13'ünün yanıt verdiği; dolayısıyla, karar verilmeden önce, Tebliğ'de öngörülen tarafların görüşlerinin alınmasına dair söz konusu düzenlemenin amacına uygun olarak hareket edildiği anlaşıldığından, anılan iddiaya itibar edilmediği gerekçeleriyle davanın reddine karar verilmiştir.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2011/1119

Karar No : 2014/2809

Davacı, anılan kararın temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelenmesinden; Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacının temyiz isteminin reddine, Danıştay Onüçüncü Dairesinin 25/01/2011 günlü, E:2008/2682, K:2011/243 sayılı kararının ONANMASINA, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 26/06/2014 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sinan
YÖRÜKOĞLU

Üye
Halide Ayfer
ÖZDEMİR

Üye
Nüket
YOKLAMACIOĞLU

Üye
İbrahim
BERBEROĞLU

Üye
Namık Kemal
ERGANİ

Üye
Nalan
TERZİ

Üye
Kadir
ÖZKAYA

Üye
Şaban
İŞİK

Üye
Ali İhsan
ŞAHİN

Üye
İbrahim
ALİUSTA

Üye
Halil
ÇIRAK

Üye
Hasan
GÜZELER

Üye
Orhan
BOYRAZ

Üye
Abdülkadir
ATALIK

Üye
Fatih
CİHANGİR

